

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvtatio II. De materia Sacramenti Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](#)

DISPUTATIO II.

De materia Sacramenti Eucharistiae.

DISPUTATIO hæc procedit de materia Sacramenti Eucharistiae non ipsi Sacramento intrinseca, quia ea caret; sed de materia, ex qua ipsum conficitur, & quæ est ipsi extrinseca, & circa quam versatur consecratio: & procedit de materia utriusque partis, quasi integrantis Sacramentum Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Vtrum panis & vinum sint materia Sacramenti Eucharistiae.

Conueniunt Catholici, materiam requisitam seu necessariam ad Sacramentum Corporis Christi, & ad valorem consecrationis ipsius Corporis, esse panem; & ad Sacramentum Sanguinis Christi, & ad valorem consecrationis ipsius Sanguinis, esse vinum: quod tradunt communiter Patres, quorum testimonia in sequentibus referemus.

Innoc. III. Et id definiunt Innocentius III. in Concilio Lateranensi cap. 2. & refertur in cap. Firmier 1. de Eugen. IV. Summa Trinitate & Fide Catholica, & Eugenius IV. in suo Decreto fidei, & constat ex perpetua traditione & vsu Ecclesie, quæ numquam in alia materia cōfessauit. Et deducitur ex Matth. 26. Marci 14. Luca 22. & ad 1. Corinth. 11. vbi Christus Corpus suum consecrauit in pane, & Sanguinem suum in vino, & non constat in alijs materijs consecrarse.

DIFFICULTAS II.

Vtrum solus panis triticeus sit materia sufficiens consecrationis Corporis Christi.

Etiam panis à pascendo dicatur, & homines omni ciborum genere pascantur; illud tamen solùm dicitur panis, quod cum alijs omnibus cibis comedi solet. Fit autem panis ex varijs rebus, nempe ex fructibus arborum, & ex herbis, & ex leguminibus, & ex frumento. Dicitur autem frumentum quocumque granum quod aristas habet, vt triticum, hordeum, typha, auena.

Supponimus ergo, in quo nulla est difficultas, panem triticeum esse sufficientem materiam ad Sacramentum Corporis Christi, & ad validam consecrationem ipsius Corporis, vt patet, & constabit ex statim dicendis.

Est tamen difficultas, An etiam quicunque alijs panis sit materia sufficiens consecrationi Corporis.

Conueniunt Doctores, panem, qui non est ex frumento, non esse materiam sufficientem ad consecrationem Corporis Christi; quia qui non est ex frumento, non est simpliciter panis, sed tantum secundum quid, & cum addito (vt panis ex castaneis, & ex ficibus) & non adhibetur communiter

cum alijs cibis, nisi in defectum veri panis. Et idem ob eamdem rationem dicent de pane confessio ex mayzio (Hispanice maiz) & de pane confessio ex milio (Hispanice mijo) & de pane ex panico (Hispanice panizo) & de pane ex oryza (Hispanice arroz) & de pane ex fabis, quia scilicet ex nullo ex dictis fit panis qui sit simpliciter panis, & qui communiter adhibetur cum alijs cibis, nisi in defectum veri panis.

Punctum ergo difficultatum in eo est, An non solum panis ex tritico, sed etiam ex quocumque alio genere frumenti sit materia sufficiens ad consecrationem Corporis.

Gabriel le&t; 35. in Canonem Missæ partem affirmatiuum tueret, quia, vt deditur ex Scriptura & ex Patribus, panis est materia sufficiens ad consecrationem Corporis: panis autem etiam ex quocumque alio frumento confessus est verò panis; ex eo verò quod Christus consecrauerit in pane triticeo, non est excludendum quilibet alijs panis, sicut ex eo, quod in vino rubro consecrauit, non est excludendum vinum album.

Doctores tamen communiter partē negatiū merito tradunt, & non pauci eam tradunt tamquam necessariō amplectendam, & eam tamquam Ecclesiæ traditionem approbat. Theologi Cœchelismi Pij V. Et sanè Ecclesia numquam adhucit pro materia, nisi panem quem existimat triticeum, & id abfque dubio definit Eugenius IV. in suo Decreto, dum ait materiam huius Sacramenti esse panem triticeum, & vinum vitis, quia absque dubio intendit panem triticeum esse materiam necessariam ad consecrationem Corporis, qualem existimat esse vinum vitis ad consecrationem Sanguinis, & quales existimat esse alias materias, quas pro alijs Sacramentis assignat, vt expedit Vasquez disp. 170. num. 15. Et ita Concilia & Pontifices, qui dixerunt, materiam consecrationis Corporis esse panem ex frumento confessum, nomine frumenti triticeum, quod inter frumenta est potissimum, intellexerunt, & pro tritico simpliciter, sicut etiam non raro sumitur in Scriptura Genes. 44. Ieremia 41. Psalm. 4. 2. Paralip. 2. & Iohannis 12.

Ad rationem ergo Gabrieli respondemus, iam ab Eugenio IV. & continuo vsu Ecclesie declaratum esse, solum panem triticeum esse sufficientem ad consecrationem Corporis, quod non adueratur Scripturæ, neque Patribus, supponentibus panem esse materiam sufficientem, quia solus panis triticeus dicitur absolutè, simpliciter & ab liquefactione, & absq; villo addito, panis, & merito: quia eo solo, quando commodè haberipotest, vtuntur communiter homines cum alijs cibis; panis verò, qui conficitur ex alijs frumentis, non dicitur simpliciter panis, sed tantum secundum quid, & cum addito, nempe panis hordeaceus, panis auenaceus, quia eo non vtuntur communiter homines, nisi in defectum panis triticei: vnde ex eo, quod Christus consecrauit in pane triticei, excludendum est quicunque alijs panis; quia excludi

cludi debet quod non est tale simpliciter, quale fuit id in quo Christus consecravit, ex quo non leuiter confirmatur, panem triticeum esse materiam sufficientem, & necessariam ad consecrationem Corporis: ex eo vero quod consecraverit in vino rubro, non excluditur albū, quia istud etiam est & dicitur simpliciter vinum, sive sit eiusdem speciei cum rubro, sive diuersæ.

Sed quamvis Doctores communiter docent, solum panem triticeum esse materiam sufficientem ad consecrationem Corporis, & consequenter panem ex hordeo consecrare non esse materiam sufficientem, neque panem consecrare ex auena, quia hordeum & auena certissimè non sunt triticum, variant tamen circa panem ex nonnullis frumentis consecrare, quia non conuenient, an ea frumenta sint triticum, an non.

Circa filiginem ergo dicendum est, quod si eius nomine significetur triticum selectum, ut nonnulli credunt significari (*Hispanè candeal*) absque dubio panis ex ea consecratus est materia sufficiens. Si vero nomine filiginis significetur typha, ut alijs videtur (*Hispanè centeno*) panis ex filagine consecratus non est sufficiens materia, ut contra Victoriānum num. 55. & contra alios aduertunt Vazquez disp. 170. & communiter Doctores; quia typha non est verum triticum, sed deficiens a tritico; & panis ex typha consecratus non est simpliciter panis, neque eo vivunt communiter homines, nisi in defecitu panis triticei.

Circa speltam dicendum est, quod si eius nomine intelligitur species quedam hordei, ut quibusdam videtur (*Hispanè ladilla*) absque dubio panis ex ea consecratus non est materia sufficiens, quia non est triticum: si vero nomine speltae intelligatur species quedam tritici, quae in aliquibus Prouincijs, præsertim Gallia, reperitur, panis ex ea consecratus est materia sufficiens.

Circa far dicendum est, quod si eius nomine intelligatur species quedam tritici, ut à nonnullis dicitur significari (quod apud Astures dicitur *scandia*), aut quedam alia species tritici (quod dicitur trimestre, seu trimessinum) ex eo fieri potest panis sufficiens ad consecrationem Corporis, quia est verè triticum: si vero nomine farris intelligatur species quedam frumenti, quod est granum nullum habens tunicam, ut alij existimant (quod apud Italos dicitur *farro*, distinctum à nostro Hispano) panis ex ea consecratus non est materia sufficiens, quia non est triticum.

Obseruandum est, eum, qui consecrat materiam, de qua est dubium purum, absque probabilitate an sit sufficiens ad consecrationem, peccare mortaliter, quia temerariè exponit verba consecrationis periculo irritationis.

DIFFICULTAS III.

Utrum quicumque panis ex tritico consecratus sit sufficiens ad consecrationem Corporis.

Primo est difficultas circa panem ex amylo (*Hispanè almidon*) consecratum, an sit sufficiens ad consecrationem Corporis.

Paludanus in 4. dist. i. q. 1. art. 4. affirmat; quia amylo sit ex substantia & medulla tritici.

S. Thomas vero q. 74. art. 3. Aegidius ibidem *S. Thomas.*
num. 54. Vazquez disp. 170. num. 23. & communiter Doctores negant, & meritò: quia quamvis amylo sit ex tritico, tamen panis ex amylo factus non est simpliciter panis (quod sufficit, ut non sit materia sufficiens) imò non est communis & visualis, sive amylo sit eiusdem speciei, sive diuersæ cum farina tritici.

Secundò est difficultas circa massam crudam, Maior in 4. dist. i. q. 2. affirmat, quia massa crudata tantum differt accidentaliter à massa cocta.

Doctores tamen communiter negant, & meritò: quia massa eruda (sive essentialiter sive tantum accidentaliter differat à massa cocta) non est panis simpliciter, imò neque communis & visualis, nihilominus mica panis male cocti compressione digitorum facta quasi massa, est sufficiens materia, (sicut etiam panis inter dentes confractus, & vi sanguine quasi in massam conuersus, est sufficiens, & idè sub eius speciebus consecratus perseverat Corpus Christi) ut docent Vazquez & non pauci Doctores, quia compressione illa non reducitur ad statum quem habuit ante coctionem, sed reineret statum panis cocti.

Et non solum massa cruda non est sufficiens ad consecrationem, sed neque massa fixa, neq; elixa, quia neque massa fixa neque elixa est simpliciter panis, imò neque communis & visualis, sed requirit ut sit tosta, & quasi assata, imò non calore solis, sed tantum calore ignis, quia sola massa calore ignis tosta (sive in furno, sive sub cinere, sive supra ferrum calidum, sive alter) est & dicitur simpliciter panis, imò ipsa sola est panis communis & visualis.

Addunt S. Thomas ar. 7. Vazquez, & communiter Doctores, panem requisitum ad valorem consecrationis, confidendum esse ex farina tritici subacta aquâ naturali seu elementari, non vero lacte, neque oleo, neque melle, neque aqua rosacea, neque alio liquore, & meritò: quia solus panis consecratus ex farina tritici subacta aquâ naturali est panis simpliciter & visualis. Quod si alius liquor in tam parua quantitate admisceatur aquâ naturali, quia subigitur farina tritici, ut ferè non recusat saporem talis liquoris, tum sit panis sufficiens ad consecrationem, quia tunc manet simpliciter panis, & visualis, & non sit placenta: erit tamen illicitum in ea materia consecrare, quia est contra debitam puritatem materie. Et quamvis farina tritici admisceatur aliquid fermenti & salis, nihilominus panis ex ea consecratus sufficiens est ad consecrationem, etiam si Latinus non licet nisi in azymo consecrare, qui sit absque fermento & sale.

Obseruandum est, quod quando farina tritici admisceatur farina alterius frumenti, si quantitas farinæ admixta ipsi farinæ tritici sit adeò magna, ut panis ex ea consecratus non sit simpliciter triticus, non erit sufficiens, ob rationem sèpè repetitam: si vero sit parua, ita ut farina illa tritici cui adiungitur, sit & dicatur simpliciter triticea, & panis ex ea consecratus sit & dicatur simpliciter triticus, tunc panis erit sufficiens ad validam consecrationem, imò etiam ad licitam, si notabiliter non excedat mixtionem, que regulariter reperitur, quamvis farina alterius frumenti adiuncta non sit conuersa in triticem, quia tunc in eo pane consecrare non est contra usum Ecclesiarum, quamvis si non sit conuersa in triticem, panis

ex eis duabus massis consecutus non consecrabitur, quoad eam partem, quoad quam non est triticeus, sed tantum quoad partem quoad quam est triticeus.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum panis tam fermentatus quam azymus sit materia sufficiens ad consecrationem Corporis.

Primus error fuit aliquorum Graecorum, consecrationem Corporis non posse validè fieri, nisi in pane fermentato. Qui ducuntur Primo illo Amos 4. *Sacrificate de fermento laudem.* Secundò, quia existimat, Christum in fermentato & non in azymo consecrasse. Tertiò, quia solus panis fermentatus est simpliciter panis, tum quia eo solo communiter utitur, tum etiam quia panis Graeci dicitur à verbo *tollo*, vel *attollo*, ex eo quod farina fermento cōspersa attollitur fermentatione. Quartò, quia panis azymus videtur proprius Iudeorum, & Christianis non expedit cum illis conuenire, & eos imitari.

Secundus error fuit Armenorum, consecrationem Corporis non posse validè fieri nisi in azymo, quia Christus in azymo & non in fermento consecravit.

Tertius error fuit Hugonis, alias Catholici (quem sequi videtur Gloiæ in cap. *Literas de Celebrazione Missarum*) Latinos non validè consecrare nisi in pane azymo, & Graecos nisi in fermentato, quia Graci tenentur in fermentato consecrare, & Latini in azymo.

Veritas tamen Catholica in quam Scholastici omnes conspirant, est, panem tam azymum quam fermentatum esse materiam sufficientem ad validam consecrationem Corporis, quod tradunt Anselmus in Opusculo de Fermentato & azymo, & Innocentius III. lib. 4. de Sacrificio Missæ cap. 4. Eugen. IV. & definitum Eugenius IV. in suo Decreto, & Leo IX. Epist. 1. aduersus præsumptiones Michaelis Patriarchæ Constantinopolitani.

Et in primis panem fermentatum esse sufficientem ad consecrationem Corporis, fatentur Graci simul & Latini: & panem azymum etiam esse sufficientem, tradunt omnes Latini, & meritò, tum quia Christus in eo consecravit, ut diximus Disputatione 1. Difficultate x. tum etiam quia quāmis Christus consecrasse in fermentato, etiam azymus esse sufficiens, sicut nos Latini dicimus de fermentato: quāmis credamus, non in eo, sed in azymo Christum consecrasse, quia vterque panis est & dicitur absolute & simpliciter, & sine addito panis: quod de fermentato pater, & de azymo negari non potest, & constat ex Luce 24. vbi panis azymus dicitur absque addito panis, quia ibi dicitur discipulos euntes in Emmaus, quibus Christus die resurrectionis apparuit, ipsum cognouisse in fractione panis, iste autem erat azymus, quia adhuc perfeuerabant dies azymorum, in quibus nihil fermentatum poterat esse in toto Israel.

Addimus tamen, panem azymum, quo vitur Ecclesia Latina, esse magis congruentem consecrationi, quam fermentatum quo vitur Ecclesia Graeca; tum quia Christus & Apostoli in eo consecravint, tum etiam quia species panis azymi

aptiores sunt ad significandam puritatem & sanctitatem Corporis Christi, quod sub se continet, & etiam puritatem eorum, qui dignè accedunt ad Sacramentum Eucharistiae.

Ad primum ergo pro errore Graecorum desumus ex illo Amos 4. *Sacrificate de fermento laudem*, responder Anselmus, id dixisse Prophetam ^{Anthonij} exprobrando Iudeis huiusmodi sacrificiū, & quā ironice, ut in contextu ipso indicatur.

Ad secundam negamus, Christum in fermentato consecrasse, sed in azymo: & quāmis in fermentato, non obstarat, ut diximus.

Ad tertium negamus, panem azymum non esse & dici panem absolute, & absque addito, ut constat ex dictis. Quod autem panis Graeci dicunt à verbo *attollo*, quia conspersio farina fermento attollatur & elevertur, non obstat; quia aliud sollet esse id à quo dictio imponitur ad significandum, aliud vero id quod significat. Addit tamen, non decesse peritos linguae Graecæ, qui dicant, nem Græci ex eo solum dici ab attollendo, quia attollit vires corporis, eas corroborando.

Ad quartum respondemus, nos non vi pane azymo eo fine ut legem veterem obseruemus, quo Iudei pane azymo utiuntur, sed ut Christum, qui in pane azymo consecravit, imitemur; quod non est Iudaizare, neque cum Iudeis conuenire, nisi materialiter & in re, non formaliter & in fine & modo.

Ad fundamentum pro errore Armenorum respondemus, Christum in azymo consecrasse; negamus tamen, fermentatum non esse sufficientem consecrationi, quia iste etiam est simpliciter panis, non minus quam azymus.

Ad fundamentum pro errore Hugonis respondemus, ex eo quod Græci teneantur in fermentato, & Latini in azymo consecrare, tantum deduci, consecrationem alter fieri illicitè, non vero inualidè.

DIFFICULTAS V.

Vtrum Sacerdos Græcus teneatur in fermentato, & Latinus in azymo consecrare.

Difficultas hæc procedit de Græco & Latino, dum vniuersisque existit in sua propria Ecclesia.

Paludanus ergo in 4. dist. 11. quæst. 1. art. 4. ^{palud.} concl. 6. docet, Græcum non teneri in fermentato consecrare, quia nequit obligari præcepto sua Ecclesia, quia est schismatica: imò videtur Græcum non posse licere in fermentato consecrare, quia teneri videtur præcepto Ecclesia Latina, quia est vniuersalis.

Reliqui tamen Theologi docent, tam Græcum quam Latinum licere posse, imò & teneri morem sua Ecclesia seruare, quod Eugenius IV. in suo ^{Eugen.} Decreto declarauit.

Et in primis tam Græco quam Latino licet esse morem sua Ecclesia seruare, etiam expressit Leo IX. Epist. illa 1. & ratione constat, quia ex una parte vterius panis est sufficiens materia consecrationis, & ex altera non est prohibitum Græco neque Latino à Romano Pontifice, morem Ecclesie propriæ seruare; ergo id vniuersique licet.

Quod

DISP. II. *De Eucharistia.*

Quod verò vterque tenetur morem sua Ecclesia feruare, probatur, quia in utraque Ecclesia est praeceptum id efficiendi, ad minus consuetudine introductum, quia id in utraq; Ecclesia tamquam necessarium, seu ex obligatione observatur, scientibus seu consentientibus Prælatis; in Ecclesia quidem Latina, scientibus & consentientibus non tantum inferioribus Pontificibus, sed etiam Summis seu Romanis; & in Ecclesia Graeca, scientibus & consentientibus inferioribus Pontificibus, & Summis seu Romanis id permittentibus.

Ad fundatum ergo Paludani respondemus, quod quamvis Ecclesia Graeca quoad alia sit schismatica; non tamen quoad morem consecrandi in fermentato, quia iste in ea viget absque contradictione Pontificum Romanorum, ob quod subdit tenetur quoad hunc morem Ecclesia Graecæ obire.

DIFFICULTAS VI.

Vtrum Græcus, dum existit in Ecclesia Latina, teneatur in fermentato, & Latinus, dum existit in Ecclesia Graeca, teneatur in azymo consecrare.

Ledesima 1. part. 4. quæst. 15. art. 4. dub. 2. ab solutè, & absque villa distinctione inter incolam & peregrinum, docet, non solum non teneri, sed nequicilite posse, quia vnuquisque censetur esse illius Ecclesia in qua existit, & ad eam pertinere, ergo tenetur legibus & consuetudinibus Ecclesiæ in qua existit, quia vnuquisque tenetur legibus illius Ecclesiæ cuius est, & ad quam pertinet. Hanc sententiam nonnulli amplectuntur, id exprimendo nō solum de incola, sed etiam de peregrino; quia non solum incola, sed etiam peregrini tenetur legibus terræ in qua existunt.

Ægidius quæst. 74. art. 4. dub. 5. num. 117. docet, Sacerdotem Græcum peregrinum in locis Latinorum, non teneri in fermentato consecrare, & Latinum peregrinum in locis Græcorum, non teneri in azymo; quia generaliter quilibet possit se accommodare consuetudini loci per quem transit, etiamsi ad id non teneatur.

Vasquez verò disp. 174. cap. 3. Suarez disp. 44. secr. 4. & communiter Doctores, sub distinctione docent, Primo, Sacerdotem peregrinum extra propriam Ecclesiam teneri ad consecrandum iuxta morem sua Ecclesiæ, Latinum videlicet in azymo, & Græcum in fermentato; & merito: quia quamvis admittamus peregrinos teneri alijs legibus & consuetudinibus loci in quo existunt, non tamen lege consecrandi in fermentato aut in azymo, quia lex sic est peculiariter recepta à subditis, vt vnuquisque morem sua Ecclesiæ, in qua haberet domicilium, feruerit, vt constat ex praxi; & sic approbata est à Sede Apostolica, vt constat ex Leone IX. Epist. illa 1. & ex Eugenio IV. in suo Decreto, ex quo constat ad rationem Ægidij.

Secundò docent, Sacerdotem Latinum habitantem in Græcia non vt peregrinum, sed vt incolam Græciæ, habentem in ea domicilium, aut quasi domicilium, teneri ad consecrandum in fermentato, & Græcum eodem modo habitantem in locis Latinorum, teneri ad consecrandum in azymo, &

DIFFIC. VI. & VII.

237

merito: quia vnuquisque tenetur seruare morem Ecclesie ad quam pertinet, tamquam membrum illius: tunc autem Latinus pertinet ad Ecclesiam Græcam, vt membrum illius, & ad eam transiuit, & Græcus ad Latinam. Ex quo constat ad rationem Ledesimæ, quatenus contra nos probare contendit, Sacerdotem peregrinum in terra aliena non teneri neque posse se accommodare consuetudini propria patria.

Excipimus (vt plures ex Doctribus excipiunt) eos Græcos & Latinos, qui in terra aliena per modum Congregationis permituntur propriū Templo habere, vt Romæ permititur Græcis: quia prædicti, quamvis sint incolæ terra in qua existunt, tenentur morem propriæ patriæ feruare quoad ritus Ecclesiasticos, & quoad consecrationem, quia quoad hanc & quoad illos censentur dicta permissione superioris, & acceptatione ipsorum, ad Ecclesiam antiquam pertinere, Græcus ad Græcam, & Latinus ad Latinam, & non transiisse ad eam nouam in qua existunt, quamvis vt incolæ.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum solum vinum vitis sit materia sufficiens ad consecrationem Sanguinis.

Conueniunt Doctores, solum vinum vitis esse materiam sufficientem ad consecrationem Sanguinis Christi, quod definitum est in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. & referatur in cap. Firmiter, & in cap. Sicut, de Summa Lateran. Trinitate, & definitum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei: & id constat ex perpetua Ecclesiæ traditione & yslu, quæ nunquam consecravit nisi in vino vitis, & deducitur ex Marthæ cap. 26. Marci 14. & Luca 22. vbi non tantum constat Christum in vino consecrare, sed etiam in yno vitis. Ex eo autem, quod Christus primò consecratus & institutus Sacramentum Eucharistie consecraverit in vino vitis, quod est simpliciter vinum, non in alio, opinione deducitur, solum vinum, quod sit simpliciter vinum, esse materiam sufficientem.

Addunt Doctores particulam *solum*, quando dicunt, solum vinum vitis esse materiam sufficientem, vt eā particulā exclusuā excludant alia vina, quæ non sunt ex vite, sed ex alijs rebus, v. g. vīnum ex frumento, ex fructibus arborum, & ex herbis factum: quia vinum, ex quocumque alio fiat, non est simpliciter & absolutè vinum, sed cum addito diminuente, v. g. vīnum ex pomis.

Obseruant tamen Doctores, omne vīnum vitis, siue album siue rubrum (siue specie differat, siue non) esse sufficiens consecrationi Sanguinis, quia quodlibet vinum vitis, siue album siue rubrum, est simpliciter & absque addito vinum, sicut etiam panis ex quolibet tritico factus, est & dicitur simpliciter & absolutè panis, & absque addito diminuente.

DIFFI-

Egidius.

Vasquez.
Suarez.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum agresta, acetum, lora, & sapa sint materia sufficiens consecrationis Sanguinis.

Circa agrestam (Hispanè *agraz*) conueniunt Doctores, non esse materiam sufficientem ad validam consecrationem Sanguinis (sive specie differat à musto sive non) quia agresta propter sui immaturitatem nondum adepta est statu vini simpliciter, quantum quando non est expressa ex vinis, sit in via ad illud, & ob id comparatur ad vinum sicut massa cruda ad panem: & ita in Missali Romano inter defectus Missæ assignatur, si quis protulit verba consecrationis circa agrestam.

Circa acetum Alexander 4. parte, quæst. 10. membro 4. art. 1. & Glossa in can. 2. de Consecratione, dist. 2. docent, esse materiam sufficientem consecrationi, quia non differt essentialiter à vino, sed tantum accidentaliter.

S. Thomas. Vasquez. Suarez. Adamus. **Alexand.** **Glossa.** **Ægidius.**

q. 74. ar. 5. & ibidem *Ægidius*, Vasquez dis. 175. Suarez dis. 45. Adamus q. 2. du. 5. & communiter Doctores docent, non esse materiam sufficientem, & merito, quia acetum, sive
consecrationi, qui non differt essentialiter à vino, sive tantum accidentaliter, non est neque dicitur vinum simpliciter.

Ex quo patet ad rationem Alexandri & Glossæ, qui benignè solent exponi, non de vero & perfecto aceto, sed de vino acido seu fugiente, quod absque dubio est materia sufficiens consecrationi, quamvis indecens sit in eo consecrare: imò quando est prudens dubium an sit iam perfectum acetum, in eo consecrare sit mortale peccatum sacrilegij, quia consecratio verbalis exponitur periculo nullitatis, si forte sit perfectum acetum.

Circa loram, seu acinacium (Hispanè *aguapie*, vel *delgado*, quod fit ex aqua infusa racemis prius expressis, aut acinis relictis in fundo dolij post vinum iam defacatum, seu decoctum) conueniunt Doctores, non esse materiam sufficientem consecrationi; quia licet appareat vinum, non est verè & simpliciter vinum. Addit Vasquez, quod si parum aquæ illis racemis aut acinis magna copia vini perfusis infundatur, in eo vino validè & licet fieri consecrationem, & merito: quia parua quantitas aquæ facile in vinum conuertitur, ac proinde multò melius fieri poterit in vino, cui in principio decoctionis iniecta fuit parua aliqua pars aquæ, vt facilis & melius decoqueretur.

Circa sapam (Hispanè *arropo*) & circa aquam vitae ex vino distillatam (Hispanè *guardiente*) & circa mustum (Hispanè *clarea*) & circa alia vina cocta conueniunt Doctores, non esse materias sufficientes consecrationi, vel quia non sunt verè vina, quia substantia vini fuit per coctionem destruta; vel quia non sunt neque dicuntur simpliciter vina, quia non retinent statum vini.

DIFFICULTAS IX.

Vtrum mustum & vinum congelatum sint materia sufficiens consecrationi Sanguinis.

Circa mustum (quod est succus viuarum matutinarum) conueniunt Doctores, si expressum sit ex vinis, esse sufficientem materiam, quamvis non sit perfectè coctum, quia mustum expressum verè est & dicitur simpliciter vinum, quamvis recens (sicut etiam panis recens verè est & dicitur simpliciter panis) & absolute dicitur vinum ab Auctorite 4. Meteor. cap. 10. & à Plinio lib. 23. cap. 1. & ab Isidoro lib. 20. Etym. cap. 3. & in Scriptura *psalmi* vinum nomine musti significari solet *Ilaic* 49. & Act. 2. Et sanè mustum non solum est simpliciter vinum, quod sufficeret, sed etiā ex se est commune & vitiale, seu poterit in communem potū deferre, quamvis regulariter non deseruerit, ob eius nimiam fortitudinem & asperitatem, & impuritatem, quia habet fæces aliquas admixtas, quae perfecta decoctione corrumptuntur. Vnde mentio in can. *Cum omne crimen*, de Consecratione, dist. 2. qui est Ioli Papæ in Epist. ad Episcopos *Ægypti*, permititur, ut tempore necessitatis consecratur in musto expresso ex botris seu racemis. Extra necessitatem verò erit contra consuetudinem Ecclesiæ, in musto consecrare. Sed an dicta consuetudo habeat vim prohibitionis (vt à nullis affirmatur) non satis constat; quia non constat satis, an hæc consuetudo obserueretur ut necessaria & obligans (quod requiritur, ut consuetudo habeat vim legis) an verò tantum ut maximè debet eos ob impuritatem musti, ob quam non est late naturali illicitum in musto consecrare, quia non est impuritas orta ex admixtione alicuius extranei, sed fæciū connaturalium ipsi musto.

Quod si mustum non sit expressum, sed intactum inclusum, non est materia sufficiens, vt contra nonnullos docent communiter Doctores, quia mustum in eo statu non est neque dicitur simpliciter vinum, imò non potatur, sed comeditur, & ita in dicto can. *Cum omne crimen*, reprehēditur, quod botrus expressus (id est degranatus, seu granapla, vt constat ex contextu) in calice offeratur.

Circa vinum congelatum conueniunt Doctores, sub speciebus vini congelatis & teneri Sanguinem Christi, semel sub illis ante congelationem per consecrationem possum: quia sub illis etiam congelatis conseruarebunt substantia vini, cuius loco Sanguis Christi succedit, quod supponit in Missali Romano Rubricā de Defectibus Missæ, vbi ordinatur, quod si species vini post consecrationem congelentur, liquefiant calore, & sic consumantur.

Est tamen difficultas, An in vino congelato possit de novo fieri consecratio. Procedit autem de vino non corruptio congelatione, sed manente substantia illius, vt semper vel ferè semper contingit.

Armilla v. *Eucharistia*, n. 19. Ledesma 1. p. 4. q. 15. art. 5. dub. 1. Alanus 1. de Eucharistia, c. 11. Henriquez lib. 8. cap. 12. & Antonius Moante par. 3. cap. 4. §. 3. partem negatiuam tenuerit: quia vinum congelatum non est in statu in quo proxime possit propinari & potari, quod videatur necesse.

necessarium ad valorem consecrationis, ut species vini possint significare Sanguinem per modum potus; alias mustum intra granum esset materia sufficiens consecrationi, quia quamvis non sit in statu proximo potionis, est tamen in remoto. Et confirmatur, quia aqua congelata, quamvis retineat naturam aquae, nequit validè fieri Baptismus, quia aqua congelata non est in statu proximo lotionis: ergo in vino congelato, quamvis retinet naturam vini, nequit validè fieri consecratio, quia in eo statu non est proxime aptum potionis.

Sorit vero in 4. dist. 9. q. 1. ar. 5. Silvester v. *Eucharistia* 2. q. 10. num. 15. Angelus v. *Missa*, n. 23. Suarez disp. 45. sect. 1. Vasquez disp. 175. cap. 2. Egidius q. 74. art. 5. Laymannus c. 2. & Adamus q. 2. du. 5. partem affirmatiuam tradunt, & meritò: quia vinum congelatum verè est & dicitur simpliciter vinum; ergo est sufficiens consecratio. Consequens patet, quia absque fundamento exigitur quod sit in statu proxime potabilis.

Ad rationem ergo aduersariorum negamus, ad valorem consecrationis requiri quod vinum sit in statu proximo potionis. Erat priorem probationem respondemus, species vini, quamvis congelati, verè significare Sanguinem Christi, & per modum potabilis; sicut etiam illum significant, quando post consecrationem congelantur, quia vinum, quamvis congelatum, verè est vinum; & potabile, quamvis non proximè potabile, sed remotè. Et ad posteriorem probationem, dæsumptam ab exemplo musti intra granum inclusi, respondemus, esse disparem rationem, quia istud idèo in eo statu non est sufficiens consecratio, non quia non sit in statu proximè potabili, sed quia in eo statu non est simpliciter vinum. Et ad confirmationem concedimus, aquam congelatam non esse sufficientem Baptismo, quia in eo statu non est apta vt medià ipsa fiat lotio, quæ est materia proxima & pars essentialis Baptismi, & significatur verbis formæ Baptismi; verbis vero formæ consecrationis non significatur quod medio vino fiat lotio, sed quod sub speciebus vini sit Sanguis Christi, ad quod vinum congelatum est aptum, quamvis non sit proximè potabile.

Addit Vasquez num. 18. non esse peccatum in vino congelato consecrare, quamvis hoc sit contra consuetudinem Ecclesiarum, quia non sit contra prohibitionem aliquam latam, neque dicta consuetudine introductam, quia non seruetur tamquam necessaria & obligans.

DIFFICULTAS X.

Vtrum expediens sit aquam & vino consecrando miscere.

Errore est Armenorum, existimantium, vinum absque vila aquæ mixtione consecrandū esse: & in eodem sunt Lutherani & Caluinistæ.

Veritas tamen Catholica est, conueniens esse & expediens, aquam naturalem seu elementarem, vino consecrando miscere. Id autem constat ex eo, quod Concilia, Summi Pontifices, & Patres id proponunt & tradunt ut faciendum, & ut traditionem Apostolicam, & ut antiquam Ecclesiam consuetudinem, ad imitandum Christum, qui id fecit, introductam. Ex Conciliis id tradunt & proponunt Concilium Trullanum can. 32. Carthaginense III. cui interfuit Augustinus, can. 24. Brac. Carth. III. carens III. can. 1. Aurelianense IV. cap. 4. Wor. Brac. III. matiens cap. 4. & Tridentinum less. 22. cap. 7. & Aurel. IV. ex Summis Pontificibus Alexander I. Epist. 1. c. 4. Trident. Julius I. relatus can. *Cum omne crimen*, de Consecratione, dist. 2. Innocentius III. in cap. *Cum Iulius I.* Marthæ 6. de Celebratione Missarum, & Eugenius IV. in suo Decreto fidei: & ex Patribus innumeris, & ex omnibus mundi partibus, quos referunt Bellarmus lib. 4. de Eucharistia, cap. 10. *Bellarmino* & Vasquez 176. cap. 1.

Et non desunt congruentiae, quibus id esse decens & conueniens ostenditur, ex quibus tantum adducemus tres, quas expresserunt Eugenius IV. & Tridentinum. Prima ergo & potissimum est, quia Christus, quando consecravit, & consecrationem instituit, sic fecit, ut tradunt Iacobus frater Domini, & Marcus Euangelista in suis Liturgijs, Clemens Romanus lib. 8. Constitut. cap. 17. alias 12. in 30. Eugenius IV. & Tridentinum affirmant, credi de Christum sic fecisse. Observantem Vasquez disp. 177. n. 11. credulitatem hanc ab Eugenio IV. & a Tridentino expressam, non esse conjecturalem, sed fidei Catholicæ, quia de propria fuit ex doctrina & traditione Patrum exhibita in disputatione.

Secunda congruentia, qua ostenditur conuenientia mixtionis aquæ vino consecrando, est, vt etiam denotetur & recolatur, ex latere Christi exiisse aquam & sanguinem: unde si ex latere Christi non exiisse, non posset hac ratione probari, dicta mixtionem esse faciendam, ut ait Innocentius in cap. *In quadam nostra 8. de Celebrat. Missarum*, quamvis possit alij congruentij, praesertim primâ adductâ.

Tertia congruentia, qua ostenditur dicta conuenientia, est, vt mixtione aquæ cum vino denotetur vno populi Christiani cu[m] Christo, quia per aquam denotatur populus, & Christus per vinum.

Sed obiciunt hæretici Primo: Mixtio aquæ cum vino pessimam habet significationem, quia Iliæ 1. dicitur, *Vinum tuum mixtum est aqua*, quo significatur, ut ait Hieronymus in eum locum, in certitudinem Iudaorum amissam esse; ergo dicta mixtio non potest aliquid boni significari. Respondemus, eandem rem variè considerat, aliquando bonum & aliquando malum significare. Leo enim ratione fortitudinis significat Christum, Apocal. 5. & ratione crudelitatis dæmonem, 1. Pe[ter]i 5. Mixtio ergo aquæ cum vino, quæ considerata in vendentibus vinum, significat corruptionem puritatis & sinceritatis; considerata in Christo, & in bibentibus vinum, fieri potuit ad bonum significandum, quia ea mixtio in ordine ad potionem est bona.

Obiciunt Secundo: Ex latere Christi non exiit aqua mixta cum sanguine, sed seorsim, ergo ad denotandum exitum illum, non est miscenda aqua vino consecrando. Respondeo, quod, vt exitus aquæ & sanguinis ex latere Christi sit sufficiens occasio ad nescendam aquam vino consecrando, non sit necessaria omnimoda similitudo & paritas inter mixtionem hanc, & inter exitum illum, praesertim quod infusione ipsa aquæ & vini in calice denotari possit dictus exitus aquæ & sanguinis: quia in infusione vinum & aqua sunt distincta, mixtione autem ipsa poterat in calice secuta ex infusione, denotari potest mixtio sanguinis & aquæ facta in terra.

Obiciunt Tertio: In Eucharistia non facimus commemorationem unionis Christi cum Ecclesia,

sed

Saturnus.
Silvester.
Angelus.
Suarez.
Vasquez.
Egidius.
Layman.
Adamus.

Vasquez.

Trullan.

sed tantum passionis Christi; ergo ad denotandam vniōnem illam non est facienda dicta mixtio. Respondemus, in Eucharistia fieri vniōnem fidelium inter se & cum Christo, ut indicat Paulus 1. ad Corint. 10. dum dedit, nos esse unum, quia de uno pane & de uno calice participamus; ac proinde congrue fieri mixtionem, seu vniōnem aquae cum vino consecrando, ad eam vniōnem denotandam. Et quamvis haec vno fidelium inter se & cum Christo, non fiat ante sed post consecrationem, mixtio tamen aquae cum vino congrue fit ante consecrationem, quia ex una parte sic imitatur Christum, & ex altera parte dicta mixtio, quamvis ante consecrationem facta, non denotamus illam vniōnem vt ante consecrationem, sed ut post suum tempore faciendam.

DIFFICULTAS XI.

Vtrum aquam vino consecrando miscere, sit necessarium necessitate praecepti.

Supponimus Primo, in quo Doctores conueniunt, aquam vino consecrando miscere, esse *Alexand. I. Iulius I. Eugen. IV. Trident.* necessarium ex praecepto, quod exprimit Alexander I. Iulius I. Eugenius IV. & Tridentinum, relati Difficult. precedentibus, quod etiam ostendit consuetudo omnium Ecclesiarum, quae, excepta Armenorum, id efficiunt tamquam quid necessarium & ex obligatione.

Supponimus Secundo, in quo etiam Doctores conueniunt, dictam mixtionem esse necessariam ex praecepto humano (sive ab Apostolis lato, sive consuetudine, ex tunc incepta, introducto) quod exprimit Tridentinum, & significant Alexander I. Eugenius IV. & Concilium Trullanum can. 32.

His ergo suppositis, difficultas est, An dicta mixtio etiam sit necessaria ex praecepto diuino.

Alexander 4. part. q. 10. memb. 4. art. 1. Hosius in Confessione catholica, cap. 14. Castro lib. 6. v. Eucharistia, Heret. 7. Henriquez lib. 8. cap. 12. & Valentia q. 2. punct. 1. docent, miscere aquam vino consecrando, etiam esse necessarium ex praecepto diuino: quod expressissimi videntur Cyprianus Epist. 63. & Concilium Aurelianense IV. c. 4. Et ratione probatur, quia Christus in vino aqua mixto consecrat, ergo facto suo ad id nos obligavit. Consequens patet, quia in consecratione, & in administratione Sacramentorum ipsum imitari tenemur.

Scotus vero in 4. dist. 11. q. 6. Sotus dist. 9. q. 1. art. 6. Guillelmus Durandus l. 4. Rationalis diuinorum Officiorum, cap. 30. n. 12. Suarez disp. 45. less. 2. Vazquez disp. 177. cap. 2. & Egidius q. 74. art. 7. docent, miscere aquam vino consecrando, non esse necessarium ex praecepto diuino, sed tantum ex humano Ecclesiastico; quod maximè indicant Alexander I. Epist. 1. cap. 4. dum affirmat, se huiusmodi praeceptum à Paribus accepisse; dixisset autem, à Christo, si à Christo traditum tuisset: & Eugenius IV. in suo Decreto, dum Armenos non miscentes aquam vino, tantum reprehendit, quia in hoc ab universalis Ecclesiae obseruantia discrepant; & non, quia in eo transgrediantur praeceptum diuini, quod dixisset, si vere esset: & Tridentinum less. 22. c. 7. dum ait: *Monos sancta Synodus, praeceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam in calice offerendo miscent.* at si etiam esset

praeceptum diuini, hac etiam ratione, & possumus id moneret: & Concilium Trullanum can. 32. *Contra* ait: *Si quis Presbyter non secundum traditum ab Apostolis ordinem facit, & aquam vino miscens sic immaculatum offert, Sacrificium deponatur.* Ex quo contra Guillelmum Durandum, constat, quod etiam huius praecepti non fuisset Alexandrum I. (quod etiam Alexander ipse fatetur) sed Apostolos. *Aleam.* Et quidem, non satis ostenditur dictam mixtionem fuisse à Christo praeceptam: quia quamvis aliquando dicatur mandatum diuinum, aut institutio diuina, aut traditio diuina, non ita dicitur, quia sit formaliter diuina, sed originariè, quia scilicet originem ducit ex facto Christi. Et sic exponi potest Cyprianus ubi supra, dum supponit, Christum dictam ceremoniam docuisse, mandasse, & praecepisse; & Concilium Aurelianense IV. dum ait, id fuisse à Christo institutum.

Et ad rationem concedimus, Christum in vino aqua mixto consecrare, negamus tamen eo suo facto ad id nos obligasse: quia non tenemus Christum imitari quoad omnia quae pertinent ad consecrationem & administrationem Sacramentorum, sed tantum quoad substantia, quale non est miscere aquam vino consecrando.

Ex dictis constat, Romanum Pontificem & Ecclesiam posse in hoc praecepto, ut pote purè humano, dispendere.

DIFFICULTAS XII.

Vtrum mixtio aquae vino consecrando, sit necessaria necessitate Sacramenti.

Armacanus lib. 9. de Questionibus Armenorum cap. 9. docet, dictam mixtionem esse necessariam necessitate Sacramenti, id est, ut consecratio validè fiat, quod indicare videtur Cyprianus Epist. 63. dum ait: *Sic autem in sacrificando calice Domini offerri aqua sola non potest, quomodo neque vinum solum potest.* & infra: *Sic vero calix Domini non est aqua sola, ant vinum solum, quomodo Corpus Christi non potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi virumque adunatum fuerit.* Sed ad consecrationem Corporis ita est necessaria mixtio farinae, ut absque hac mixtione consecratio verbalis Corporis non habeat effectum; ergo consecratio Sanguinis non habebit effectum in solo vino absque mixtione aqua. Idem quoque indicat Concilium Wormaldiense, dum ait: *Non enim potest calix Domini esse aqua solum, ant vinum solum, nisi virumque sibi miscetur.*

Et ratione probatur Primo, quia Christus consecravit in vino aqua mixto: ergo vinum aqua mixtum est materia necessaria, ad valorem consecrationis. Consequens patet, quia ex eo deducimus, vinum vitis & panem triticum esse materiam necessariam ad valorem consecrationis, quia Christus in eis cōsecravit. Secundo, quia si mixtio aquae cum vino non est necessaria ad valorem consecrationis, ergo permittendus est Armenis mos consecrandi in solo vino absque aqua, sicut Græcis permittitur mos consecrandi in fermento.

S. Thomas vero q. 74. art. 7. & ibidem Egidius, *S. Thomas* Vazquez disp. 177. Suarez, disp. 45. & reliqui Theologici, excepto Armacano, docent, mixtionem aquae cum vino non esse necessariam necessitate Sacramenti, seu ad valorem consecrationis Sanguinis, & merito:

DISP. II. De Eucharistia.

meritò: quia id significat Eugenius IV. in suo Decreto fidei, dum postquam dixit, materiam huius Sacramenti esse panem triticum, & vinti de vite, ad dididit: *Cui ante consecrationem modicissima aqua admisceri debet.* quo satis significat, eam mixtionem non pertinere ad essentiam materiae, sed tantum esse necessariam ex præcepto: & ideo non reprehendit Armenos, quia non validè consecrant, sed quia in hoc ab universalis Ecclesie obseruantia discrepant. Et id non minus significat Tridentinum c. 7. dum ait, præceptum esse ab Ecclesia, ut aquam vino in calice offeringo misceant, at si ea mixtio esse necesse fari necessaria Sacramenti, eam comendaret Sacerdotibus, non solù quia est necessaria necessitate præcepti, sed etiam, & potiori ratione, quia esset necessaria necessitate Sacramenti. Et id tandem deducitur ex illo, quod diximus Diffic. precedenti, nempe eam mixtionem non esse ex Iure diuino, sed tantum ex humano; quia quæ pertinent ad essentiam Sacramenti, sunt ex Iure diuino.

Cyprianus autem in predicatione verbis tantum voluit, esse præceptum miscendi aquam cum vino ad consecrationem Sanguinis; & hoc tantum voluntate deducere ex comparatione mixtionis aquæ cum vino, cum mixtione aquæ cum farina; alijas non excusaverunt suos antecessores, quia ex ignorantia non infuderunt aqua calici, dicens venia esse illis concedendam, sed dixisset, illos nihil fecisse. Concilium quoque Wormati, nihil aliud voluit quam Cyprianus.

Et ad primam rationem respondemus, ex facto illo Christi non deducit, mixtionem aquæ cum vino pertinere ad essentiam materiae consecrationis Sanguinis, quia institutio materiae tantum est deducenda ex facto substantiali Christi, quale fuit consecrare vinum simpliciter; non vero ex accidentalis, quale fuit consecrare vinum aquatum: sicut ex eo quod consecravit in pane azymo, tantum deducit, panem simpliciter esse materiam necessariam ad valorem consecrationis Corporis, non vero panem azymum.

Ad secundam concedimus, quod, etiam si permetti posse Armeni mos consecrandi vinum absque aqua, tam non expedit, quia mixtio aquæ cum vino fuit omnibus a tempore Apostolorum præcepta, & obseruata a principalibus Ecclesijs, nempe a Graeca & Latina, non vero usus azymum.

DIFFICULTAS XIII.

Quæ sint obseruanda in mixtione aquæ cum vino.

Primo conueniunt Doctores, aquam vino miscendam debere esse naturalem seu elementarem (quæ & naturalis, non alia est, & dicitur simpliciter aqua) ut constat ex facto Christi, & usu Ecclesie; & fatis congruerter, quia sola aqua naturalis est accommodata ad significacionem ob quam miscetur, nempe ad significandam aquam quæ ex latere Christi manavit, quæ verè fuit naturalis, & ad significandos populos, ob copiam & multitudinem ipsius.

Secundo conueniunt Doctores, aquam in parua quantitate comparatione vini, miscendam esse vino, & fatis congruerter, quia virtus & efficacia Sanguinis Christi, qui significatur per vinum, est incomparabiliter maior, quam fragilitas populi, qui significatur per aquam: unde in modicissima quantitate, te miscenda est, ut tradit Eugen. IV. in suo Decreto, quia fragilitas populi, comparatione virtutis San-

DIFFIC. XII. XIII. & XIV. 241

guinis Christi, modicissima est, & creditur Christum sic fecisse, quia Christus ad consecrandum vinum non miscuit illud temperante causâ quia parum vini erat singulis Apostolis propinatus, quia omnes ex eodem calice biberunt) sed tantum illud miscuit ob dictas significaciones.

Tertio aqua misceri debet in altari, & tempore Sacrificij, & in ipso calice, & ante consecrationem, ut docent communiter Doctores, & constat ex usu Ecclesie: immo & ante calicis oblationem, ut constat ex Missali Romano Rubrica 7. de Ritu feruando, & ex praxi. Permitti tamen potest fieri in principio Missæ, ubi consuetudo viguerit. Ita tamen facienda est ante Consecrationem, ut postea non sit facienda, quanvis obliuione, aut alia de causa fuerit omisita; benè tamen ante Consecrationem post oblationem calicis, si ante hanc omisita fuit.

Tandem circa personam à qua fieri debet dicta mixtio, est difficultas.

Henriquez c. 12. existimat, non necessariò esse faciendam ab ipso celebrante, debere tamen fieri à Sacerdote aliquo. Ledesma 1. part. 4. q. 15. art. 7. dub. 3. existimat debere fieri ab ipso Celebrante. Vasquez vero disp. 177. n. 8. existimat, in Missis priuatis debere fieri ab ipso celebrante, in solemnibus vero infusionem vini faciendam esse à Diacono, & mixtionem aquæ cum vino à Subdiacono, qui ipsi Celebrante assistunt, ita tamen ut Subdiaconus prius offerat ampullam aquæ iphi Celebranti, aut proprio Episcopo, si Missæ assistat, & meritò; quia præceptum mixtionis consuetudine est modo dicto præscriptum.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum aqua vino consecrando mixta converatur in Sanguinem Christi.

Innocentius III. in cap. *Cum Marthe* 6. de Cœlebratione Missarum, tres de hac re opiniones refert. Prima opinio fuit aqua vino mixtam converti in aquam quæ ex latere Christi exiuit: & absque dubio opinio haec eadem est, ut Glossa sentit, cum illa quam in cap. *In quadam nostra* 8. de Cœlebratione Missarum idem Innocentius refert, affirmantium, aquam vino mixtam converti in humorem aquaticum, seu phlegmaticum, quem isti existimarent de latere Christi exiisse, & non veram aquam.

Opinio tamen hæc partim est falsa, partim absurdula, & partim erronea. Est falsa, quoad id quod supponit, aquam mixtam non converti in vinum, ut postea contra secundā opinionem dicemus. Est absurdula, quoad id quod affirmat, aqua vino mixtam converti in humorem aquaticum, quia verbis consecrationis Sanguinis nulla alia coherens significatur nisi in Sanguine Christi, ac proinde medijs illis nequit fieri alia coherens, quia verba consecrationis non efficiunt nisi quod significant. Tandem est erronea, quoad id quod assert, ex latere Christi non exiisse verâ aquam, sed humorem aquæ similem, quia id damnat Innocentius in dicto cap. *In quadam nostra*, ex illo Ioan. 19. *Et continuo exiuit sanguis & aqua.* & meritò: quia aqua verè & proprie non significat humorem phlegmaticum, sed aquam naturalem: verba autem Scripturæ, quoties fieri potest, explicada sunt secundū proprietatem, & in dicta propria significacione communiter sumit & exponitur ab Interpretibus huius loci.

Secunda opinio, quam tertio loco retulit Innocentius III. fuit, aquam vino mixtam, quantumvis in multis partes diuisam, semper manere in sua propria substantia aquæ vino circumfusam, & non conuerteri in Sanguinem Christi. Opinio hac etiam sustineri non potest: Primo, quia supponit, aquam non conuerteri in vinum, quod est falsum, & dicitur Innoçentio III. & merito: quia, ut ait Aristoteles. i. de Generat. c. 1. quod parum est & facilè diuidi potest, & potest pati ab alio magno, facile potest in naturam magni conuerteri, vt contingit in exemplo adducto ab Aristotele, quando scilicet gutta vini infunditur magnæ copiae aquæ; sed aqua qua vino consecrando miscetur, potest & debet esse modicissima comparatione vini, & potest diuidi potest in minutissimas partes, & pati potest à calore & ab alijs qualitatibus vini, quod in magna copia comparatione aquæ inijectur. Ergo non solùm sine fundamento, sed etiam contra rationem dictam affirmatur, aquam non conuerteri in vinum consecrandum cui miscetur. Secundo sustineri non potest, quia supponit, aquam vino consecrando mixtam non conuerteri in Sanguinem Christi, quia quoad hoc aduersatur pluribus Patribus, qui expresse affirman, aquam & vinum calicis conuerteri in Sanguinem Christi. Ita Danaleenus 4. de Fide c. 14. Algerus lib. 1. de Sacramento Corporis Domini c. 16. Pachalensis lib. 1. de Corpore Christi cap. 11. Rabanus libro de Corpore & Sanguine Christi cap. 4. Ambrosius lib. 4. de Sacramentis cap. 4. & alij plures.

Tertia ergo opinio, quam secundo loco refert Innocentius, & tamquam probabiliorem approbavit, verisimilis est, aquam scilicet vino mixtam conuerteri in Sanguinem Christi; quod Patres tractant, & amplectuntur omnes qui post Innocentium III. scripserunt, & ex dicendis amplius confirmabitur.

Superest tamen difficultas, An, vt aqua vino consecrando mixta in Sanguinem Christi conuertatur, necessarium sit quod prius conuertatur in vinum; an etiam possit immediate in Sanguinem Christi conuerti.

Alanus. Alanus 1. de Eucharistia, c. 13. Pesantius 3. parte, quest. 74. art. 8. disp. 2. Iansenius in Concordia cap. 131. Toletus lib. 2. c. 25. Aegidius q. 74. art. 8. dub. 1. Scotia de Sacrificio Missæ lib. 4. ca. 1. & Laymannus tract. 4. c. 2. docent, non esse necessarium aquam vino consecrando mixtam prius conuerti in vinum, vt conuertatur in Sanguinem Christi, sed posse conuerti immediate in illum, & tunc immediate conuerti, quando tempore prolationis verborum consecrationis nondum conuerta est in vinum. Quod indicare videntur praedicti Patres, dum dicunt, aquam & vinum in Sanguinem Christi conuerti: quia si, vt aqua conuertatur in Sanguinem Christi, necessarii sit, quod aqua prius conuertatur in vinum, numquam aqua in Sanguinem Christi conuertetur, sed tantum vinum; quia quod post conuersionem aquæ in vinum, conuertitur in Sanguinem Christi, non est aqua, sed vinum.

Et ratione probatur, Quia si, vt aqua conuertatur in Sanguinem Christi, prius sit necessaria conuersio aquæ in vinum, vel non est possibilis conuersio aquæ in Sanguinem Christi, quam Patres admittunt, vel est valde incerta: quia aqua vel non potest conuerti in vinum, vt videtur experientia constare, qua experiri videmur, aquam longo tem-

pore post mixtionem cum vino, arte separati à vi-
no: vel si conuerti potest, vix potest credi, tertiam partem aquæ (ut in Concilio Triburensi cap. 19. permittebatur) imò & modicissimam aquam (ut modò sit) posse à tempore Offertorij vñq; ad con-
secrationem in vinum conuerti, præterim quando contingit necessarium esse statim post sumptum Corpus iterum vinum calici infundi ad consecrationem, & ei aquam miscere, vt fit quando de-
ceptione, aut alia de causa non fuit in initio infu-
sionis vinum; quia tunc necessarium est statim post infusionem vini, & mixtionem aquæ, verba con-
secrationis proferre, vt integrum fiat Sacrificium.

Secundo, quia credi non potest, Christum modicissimam aquam miscuisse, sed bonam partem aquæ, vt temperatè biberetur; tanta autem aqua non potuit in tam breui tempore in vinum conuerti, & tamen Christus totum, quod fuit in calice contentum, conuertit in suum Sanguinem; ergo.

Tertiò, quia si farina tritici miscetur aliquid farinæ hordei, vel alterius frumenti, tunc panis ex vira confectionis, quoad omnes suas partes conuertitur in Corpus Christi, ergo idem est dicendum de toto mixto ex aqua & vino.

Quarto, quia alias forma consecrationis Sanguinis redderetur falsa, si proferretur, quando aqua non esset in vinum conuerta, quia Pronomen hic in forma consecrationis Sanguinis contentum, demonstrat totam materiam præsentem.

Quinto, quia quamvis aqua non sit in vinum conuerta, tamē totum mixtum ex aqua, quando modicissima est, & ex vino, dicitur simpliciter vini; ergo totum illud in Sanguinem Christi conuertitur.

Reliqui vero Theologi Scriptores, quos le-
quantur Valsquez disp. 178. Suarez dñp. 45. & ¹⁷⁸ Adamus Tanner. q. 2. dub. 6. docent, & merito, ¹⁷⁸ aquam non conuerti in Sanguinem Christi, nisi prius in vinum conuertas: quod ferè exprimitur in Catechismo Pij V. vbi etiam dicitur esse Scri-
ptorum Ecclesiasticorum.

Et in primis opinio hæc, vt probabiliior, appro-
bat & tradidit ab Innocentio III. in dicto cap. *Cum Marthæ*: quia postquam retulit opinio-
nes, ex quibus secunda erat, aqua cum vino in San-
guinem transmutari, quia aqua mixta transit in vi-
num, postea subdit: *Verum inter opiniones predi-
ctas illa probabilior indicatur, que afferit aquam
cum vino in Sanguinem transmutari.*

Quod si respondeas, Innocentium non dixisse, aquam prius transire in vinum quam in Sanguinem Christi, sed tantum dixisse, simul cum vino in Sanguinem transmutari, contra hanc responsio-
nem est, quod Innocentius dictis verbis vnam tan-
tum approbavit opinionem ex tribus ab ipso relatis, ait enim, *Verum inter opiniones predi-
ctas illa probabilior indicatur, &c.* approbavit autem eam, quæ afferit, aquam cum vino in Sanguinem trans-
mutari: nulla autem ex opinionibus ab ipso relatis
erat, aquam in sua substantia manentem, vino mix-
tam, in Sanguinem Christi conuerti; sed secunda
opinio dicebat, aquam cum vino in Sanguinem transmutari, quia transit in vinum; ergo Innocen-
tius hanc tantum approbavit, vt probabiliorem,
quando ait, *Illa probabilior indicatur, quæ afferit,*
aquam cum vino in Sanguinem transmutari, &
non opinionem eorum, qui dicunt, aquam imme-
diatè conuerti in Sanguinem Christi, quia hanc
non præ dixerat, neque retulerat.

Idem

Eugen. IV. Idem quoque maximè indicat Eugenius IV. in suo Decreto, dum in eo assignans ex professo materias Sacramentorum, non solum necellarias, sed etiam sufficienes, nullatenus assignat aquam ut materiam consecrationis, imò potius indicat non esse materiam illius; quia tantum assignat vinum ut materiam consecrationis Sanguinis, sicut etiam panis tantum triticens, quem solum assignat ut materiam consecrationis Corporis, est materia sufficiens huius consecrationis.

Idem etiam probatur ex eo, quod nullum sit firmum fundamentum ad afferendum, aquam in sua substantia permanentem, quamvis admixtam vino, esse materiam sufficiensem consecrationi Sanguinis; in re autem adeò graui, & quæ tantum pender ex libera voluntate Christi, nihil est absque firmissimo fundamento afferendum.

Ex dictis deducitur, quod si aqua vino mixta, ob temporis breuitatem, aut ob altam causam non fuerit conuerter in vinum ante consecrationem (imò ante consecrationem inceptam) tunc manebit in sua propria substantia circumfusa accidentibus vini.

Ad fundamentum ergo aduersariorum, desumptum ex Patribus, qui dicunt, aquam simul cum vino conuerter in Sanguinem Christi, respondemus, eos tantum velle, aquam vino in calice mixtam conuerter in Sanguinem Christi, postquam sit conuerter in vinum; quia supponunt, aquam regulariter esse in vinum conuerlam ante consecrationem; sicut etiam Innocentius III. cum, approbans illam secundam opinionem, ut probabilem, dixit, aquam cum vino in Sanguinem Christi conuerter, tantum voluit, aquam prius in vinum conuerlam, postea conuerter in Sanguinem Christi; quia quando retulit eam opinionem, dixit sic affirmari ab Auëtoribus illius.

Ad primam verò rationem respondemus, quod quamvis necessaria sit conuersio aquæ in vinum, ut aqua in Sanguinem Christi conuertatur; nihilominus conuersio aquæ in Sanguinem Christi est possibilis, & etiam est (si non metaphysicè certa) moraliter certa, seu admodum probabilis, si aqua modica miscetur & tempore Offertorij: quia possibile est, & admodum probabile, aquam in parua quantitate comparatione vini, ipsi vino mixtam, transfacto aliquo tempore in vinum ipsum conuerteri. Aquam autem simul conuersam in vinum, impossibile est ab ipso arte aliqua separari, quamvis a vino adhuc puro possint arte separari partes subtiliores ipsius, quæ habent speciem humoris aquæ, & multò plures, quando vinum est aquatum, ex quarum magna multitudine coniici poterit vinum esse aquatum. Quod si aqua in magna quantitate miscetur vino, ut permixtum fuit in Concilio Triburensi, dubium erit adhuc post longum tempus, an conuertatur in vinum; & consequenter tunc etiam erit dubium, an aqua conuertatur in Sanguinem: & idèo permisso illa non fuit recepta in Ecclesia. Et eodem modo non erit adhuc probabile, sed dubium, aquam in paruo tempore in vinum conuerteri, quamvis modica miscetur, ut quando statim post sumptum Corpus aqua miscetur vino, & fit consecratio, ut fiat integrum Sacrificium. In his autem, & in alijs casibus, si contingat aquam in vinum conuerlam non esse, quando fit consecratio, aqua manebit in sua propria substantia: nihilominus tunc sumptio illius

aqua cum speciebus vini non impedit celebrazione alterius Missæ ei, qui potest alteram celebrare, ut aduertit Valsquez num 26. qui credi non potest, Ecclesiam, quæ eam mixtionem præcepit, prohibere ieiunio ab ipso requirito ad celebrationem Missæ, sumptionem aquæ mixtæ, quando non potuit commode in vinum conuerti. Et tunc in adoratione specierum vini, quibus circumfusa est substantia aquæ, nullum est periculum idolatriæ; quia affectus adorationis tantum fertur in sp̄cies vini Sanguinem Christi continentem, aut in Sanguinem Christi contentum, aut in species & Sanguinem simul.

Ad secundam respondemus, Christum parum aquæ miscuisse vino consecrando, quia non temperantia causa miscuit, sed ad significandum id quod nos ipsum imitantes significamus. Addit Valsquez, quod si Christus tātam aquam miscuissest, ut non potuissest in vinum conuerti, eam non conuertisset in suum Sanguinem, sed in propria substantia reliquisset, quia non voluit aquam adhuc vino mixtam, esse materiam sufficiensem confectioni Sanguinis.

Ad tertiam respondemus, quod si parum farinæ non triticee miscetur farinæ triticeæ, tunc per trāmutationes forsan in panem triticeum conuertetur, & sic in Corpus Christi transibit; tamen si in propria substantia maneat, quamvis mixta triticeæ, & in minutissimas partes diuisa, non transibit in Corpus Christi, quia oppositum nullo sufficiente fundamento affirmabatur.

Ad quartam respondemus, quod quamvis modica aqua non sit in vinum conuersa, quando verba confectionis Sanguinis proferuntur, verba ipsa non sicut falsa, sed vera ratione contenti sub speciebus vini, quod in Sanguinem Christi conuertitur: quia quando aqua modica est, Pronomine demonstratio tantum demonstratur vinum, aut quod ipsi succedit, quia tunc vinum, aut ipsi succedens, est quod præcipue continetur in calice, & de quo curamus, quia tunc communiter dicimus. Quod est in calice, est vinum, aut ipsi succedens; quia de nullo alio in parua quantitate curamus. Sicut quando gutta olei est in vino, tunc Pronomine demonstratio tantum demonstratur aqua, non illud parum vini, ac proinde Sacerdos, quamvis velit, non consercat illud.

Ad quintam respondemus, quod quando in calice continetur modica aqua mixta vino, & in ipsum non conuersa, id quod in calice continetur, dicitur absolute & simpliciter vinum, non qua totum illud mixtum sit, & dicatur simpliciter vinum, sed quia præcipuum, quod tunc in calice continetur, & de quo curamus, est vinum: & idèo tunc Pronomine demonstratio tantum demonstramus vinum, aut ipsi succedens, non verò mixtum illud ex aqua & vino, neque aliquid quod ipsi mixto succedat, quia mixtum istud non conuertitur in Sanguinem Christi, sed tantum vinum.

DIFFICULTAS XV.

Vtrum materia consecrationis, tam corporis quam Sanguinis, debeat esse praesens consecranti.

Onueniunt Doctores, materiam consecrationis debere esse praesentem moraliter Sacerdoti consecrati, ut validè fiat consecratio. Quod constat ex vsu Ecclesie, in qua numquam consecratur, nisi materia moraliter praesens, desumpto ex facto Christi, qui materiam tantum moraliter praesentem consecravit, & id nobis faciendum reliquit. Quod etiam Pronomine demonstratio hoc & hic, quo ad consecrationem vitetur, denatur: quia eo Pronomine in consecratione Sacerdos demonstrari rem; non rem de qua necessum sit ante cogitasse, & imaginatum fuisse, ut eam demonstrare, qua demonstrari potest imaginationi aut intellectui, sed rem de qua tunc, quando fit consecratio, incidit primò sermo consecratorius, & occasio consecratori loquendi, que demonstrari nequit imaginationi, quia huic tantum potest demonstrari quod ante imaginatum est; neque intellectui, quia huic tantum potest demonstrari quod ante est intellectum, sed tantum potest sensu exteriori demonstrari.

Ad hanc tamen praesentiam, qua materia consecrationis debet esse moraliter praesens, duo requiruntur: Primò, quod materia actu physice sentiatur sensu aliquo exteriore, aut saltem quod ita exposta sit sensu, & ita facilè possit sentiri, ut moraliter censemur sentiri, quia Pronomine demonstratio, siue ad sensum siue ad intellectum ad minus denotatur, quod qui aliquid demonstrat, illud sibi, seu suo sensu, aut suo intellectui signet & demonstret (quamvis etiam possit alii) & idem necessarium est, quod illud sentiat, aut physice, aut moraliter, id est, quod illud censemur sentire. Secundo requiritur, quod materia sit localiter propinqua ipsi consecranti: quia si sit nimis distans, vt, si distet centum passibus, in modo si distet quadrangula, non fieri consecratio; quia tunc nec ipsa materia, nec quod materia ipsi succedit, poterit sensu exteriore Pronomine hoc & hoc demonstrari, quamvis possit Pronomine illud, si sit in nimia distanca, aut Pronomine istud, si sit in minori. Quod si, quando à longe videmus ciuitatem ad quam tendimus, & eam Pronomine hoc demonstramus, vt quando dicimus, *Hec ciuitas ad quam tendimus*, tunc non sit demonstratio sensu, sed tantum intellectui, quia ante de illa cogitauerat; fieri autem sensu Pronomine illa aut ista. Sed quanta propinquitas localis necessaria sit & sufficiat ad validam consecrationem, nequit certò definiri; quia nequit certò definiri, quantia sit necessaria, & sufficiens, ut materia consecrationis, vel quod ipsi succedit, possit Pronomine hoc sensu exteriori demonstrari; quia materia, quae nequit Pronomine hoc ad sensum demonstrari, nequit validè consecrari, & quae eo Pronomine demonstrari potest ad sensum, potest validè consecrari, quia eo Pronomine sit consecratio. Id tamen certum existimamus, in quo contra Vignerium cap. 16. conueniunt communiter Theologi, ad validam consecrationem materia non esse neces-

sarium, quod sonus Pronominis hoc, neque reliquorum verborum formæ perueniat physice per se ipsum, neque intentionaliter per speciem in, ad materiam ipsam, quia accessus iste non est necessarius, ut materia possit Pronomine hoc demonstrari: neque de eo accessu loquitur Augustinus Tract. 80. in Ioannem, dum de Baptismo loquens ait, *Accessus verbum ad elementum, & sit Sacramentum*; quia his verbis tantum vult ad Baptismum non sufficere aquam, sed etiam requiri verba formæ Baptismi.

Ita tamen ad praesentiam ad valorem consecrationis requisitam, ad minus est necessarium, quod materia sit sensu exteriori exposta, ut etiam sufficiat, si sit exposta visu, quamvis ab ipso non percipiat, ut contra Valquez disp. 171. aduentum ^{Valquez} Aegidius q. 74. art. 2. dub. 1. Ochagavia q. 6. Lay. ^{Ochagavia}mannus ca. 2. & Bonacina q. 2. par. 6. quia quando ^{Ochagavia} est exposta visu, si alias sit ipsi sufficiens ^{Layna} propinqua, quamvis actu non videatur, potest Pronomine hoc demonstrari à Sacerdote (nisi iste sic cœsus, quia iste nequit materiam videre) quia sic exposta & propinqua censemur moraliter videri à Sacerdote non cœco. Et idem Sacerdos validè consecrat formas quas habet in pyxide, vel supra corpore positas, quamvis illas non videat, quia habet illas visu expositas. Non ramen sufficit, quod materia sit exposta alicui alijs sensu exteriori, sed necessarium est quod actu percipiatur aliquo alio, nempe aut tactu, aut olfactu, aut gusto, aut auditu, quia alter nequit alicui sensu ex istis Pronomine hoc demonstrari, quia nulla res exposta alijs sensibus, censemur moraliter sentiri; bene tamen exposta visu, ob huius facilitatem maximam supra alios ad sentiendum. Ad hoc autem quod res Pronomine hoc ad sensum exteriorem demonstrare, necessarium est quod ab illo sentiatur, aut censemur ab illo sentiri.

Sed quamvis ad praesentiam, ad valorem consecrationis requisitam, necessarium sit, quod materia sit aut exposta visu, aut actu percepta ab alio sensu exteriore, non tamen est necessarium, quod per se, seu ratione sui sit exposta, aut actu percepta; quia sufficit, quod id materia conueniat ratione continentis ipsam, quia per metonymiam continens sumitur pro contento: ac proinde continente demonstrari & assignari, per Pronomine hoc co ipso demonstratur contentum, unde materia coperta, aut inclusa in vase, consecrari potest; scilicet, quando materia exigit post parietem, aut post linteum, non habentia figuram continentis.

Tandem materia siue continua, vt magna copia vini, siue discreta, vt cumulus formarum, ita debet esse exposta visu, aut actu percepta ab alio sensu exteriore, vt necessarium non sit, quod secundum se totam sit exposta visu, vt possit secundum se totam videri, neque quod secundum se totam sit percepta ab aliquo alio sensu, dum sit exposta, aut actu percepta secundum aliquam partem, si alias secundum se totam sit in propinquitate locali debita: quia tunc materia illa potest absoluere & secundum se totam Pronomine hoc ad sensum demonstrari. In modo quamvis secundum se totam non sit in propinquitate alias sufficiente, sed tantum secundum aliquam partem, vt contra Adamum quæst. 2. dub. 2. & contra alios aduerit Valquez ^{Valquez} num. 25. quia vt materia aliqua possit Pronomine hoc ad sensum demonstrari, non minus requiri-

quod

quod sit exposita visui, aut percepta ab alio sensu, quam quod sit in propinquitate commoda & morali, sed ut secundum se totam possit Pronominis hoc demonstrari, sufficit quod secundum aliquam partem sit visui exposita, aut aetate percepta ab alio sensu, ergo etiam sufficiet, quod secundum aliquam partem sit in propinquitate commoda & morali.

DIFFICULTAS XVI.

Vtrum materia consecrationis debeat esse determinata & definita in particulari per intentionem consecrantis.

Contenunt Doctores, materiam consecrationis ita debere ad valorem consecrationis intentione consecrantis determinari & definiri in individuo, non sufficiat intentionem consecrantis ferri in hanc vel in illam materiam vagè & indeterminate, sed necessarium est, ferri in hanc determinatam materiam; quia intentio consecrantis correspondere debet & quadrare ipsis verbis, quibus efficit consecrationem; his autem nequit demonstrari, nisi materia determinata & designata in individuo; ergo intentio consecrantis, ut efficax sit, & ut media eâ fiat consecratio, debet in materiam determinatam in individuo ferri.

Quod si obijicias: Sacerdos potest confidentem tantum venialibus absoluere à duabus venialibus tantum, & non ab alijs, non determinando sua intentione duo illa; ergo etiam poterit consecrare partem aliquam materiae, non determinando illam sua intentione; Respondeamus, in calu diete absolusionem fore nullam, & à nullo peccato fieri, quia non est maior ratio, quare fiat ab his duobus quam ab alijs duobus, quia supra nulla duo determinata cadit absorbitio. Et quamvis admittamus, in eo casu fieri absolusione à duobus, quamvis non designatis intentione Sacerdotis, non tam menet consecratio partis materiae non designatae intentione ministri, ob discrimen inter verba quibus vitetur absoluens, & inter verba quibus vitetur consecrare, quia hic vitetur Pronominis demonstratio & definitio, non vero ille.

Vnde Sacerdos, qui ex undecim formulis, quas habet in prospectu, tantum intendit consecrare decem, has decem sua intentione non determinando, nullam consecrat, ob rationem dictam: que amplius declaratur & confirmatur, quia tunc non consecrat undecim, quia id non intendit adhuc confusè, neque consecrat decem, quia ex undecim excludenda est una, & non consecrandam, & non est major ratio quare excludatur hac aut illa, quam quæcumque alia, quia nullam ex undecim determinatae exclusit. Nihilominus habens in prospectu undecim, quamvis falso existimet esse tantum decem, consecrat omnes undecim, si non limitet intentionem ad decem, quia vere intendit, quamvis confusè, consecrare omnes quas habet in prospectu, quia expressè non restringit suam intentionem ad decem, quia ex una parte error ille optimè compatitur cum intentione consecrandi omnes quas habet in prospectu (quod ut sic est quid determinatum in individuo) & ex altera parte vere vult consecrare omnes quod habet in prospectu, quia nihil excludit: & ob eandem ratio-

nem habens in prospectu duas hostias, existimans esse tantum unam, consecrat illas duas, si non restringat intentionem ad unam tantum.

Addimus Primò, ut contra Aegidium dub. 3. adiuvant Valsquez disp. 171. Suarez disp. 43. Bonacina disp. 4. quæst. 2. punct. 5. & Adamus du. 2. Suarez. Sacerdotem, qui ex undecim formulis intendat consecrare decem quas Deus velit, nullam consecrare, etiam si Deus illas decem eligat; quia tunc nequit illas decem Pronominis demonstratio sensu exteriori (in modo neque intellectui) demonstrare & designare, quia ignorat quas decem ex illis Deus velit.

Quod si obijicias: Sacerdos potest offerre sacrificium Missæ pro anima quam Deus designet & eligat, & tunc Sacrificiū proficer animæ quam Dens elegerit, si aliquam elegerit; ergo etiam poterit consecrare materiam quam Deus designauerit, si aliquam designauerit. Respondeo, esse dispersionem rationem inter consecrationem materiae, & inter applicationem Sacrificij pro aliquo: quia consecratio fit à Sacerdoti verbis formæ demonstrantibus sensu exteriori, aut materiam consecrandam, aut potius quod ipsi materiae succedit; quod fieri nequit, quando materia non est designata, & nota in individuo isti consecranti; applicatio vero Sacrificij non fit demonstrando animam cui applicatur, ac proinde potest applicari animæ ignorantie, & non designatae ab applicante.

Addimus secundò, in quo Doctores communiter conueniunt, cum, qui plures formas portauit ad altare, intentione consecrandi illas, aut ipsiām existenti in altari apposita sunt ad id, & tunc decrevit illas suo tempore consecrare, quamvis postea tempore consecrationis tantum recordetur hostiæ quam tantum habet in manibus, etiam consecrare formulas illas, si alias sint sufficienter propinquæ, & visui exposita, quia tunc in eas fertur intentione antiqua, quæ ad valorem consecrationis sufficit, quia virtualiter perfuerat.

Qui vero unum in calice consecrat, non consecrat guttas vini adhærentes superficie exteriori calicis (& multò minus existentes in pede calicis) quamvis eas habeat in prospectu, nisi id expressè intendat (quod illicitè intendet) in quo Doctores conueniunt; quia nemo consecrare intendere eas adeo discontinuatas à vino continuo, in calicem existente in profundo, consecrare: in modo neque guttas intra calicem existentes discontinuatas à vino continuo existente in profundo, ut contra Bonacinan adiuvant Reginaldus c. 2. Ochagavia q. 6. Reginald. & Laymannus c. 2. Et non solum non consecrat Ochagavia, guttas remotores circa labrum calicis existentes, Laymannus, in quo etiam Aegidius n. 45. cum predictis conuecet Aegidius, nit contra Bonacinan, sed neque propinquas ipsi vino existentes in profundo, ut contra ipsum Aegidium, & contra Adamum quæst. 2. nu. 79. adiuvant prædicti, quia consecrare, quando aliud non expressè intendit, tantum censetur velle consecrare vitum, quod per modum potabilis existit intra calicem, quod tantum est illud continuum quod est in profundo calicis. Addimus etiam, consecrare, & censeri velle consecrare eas guttas, quæ inceptra prolatione verborum erant continuæ cum vino existente in profundo, quamvis ante perfectionem prolationis discontinuentur, & quæ post inceptra prolatione ante perfectam continuantur. Qui tamen consecrat formulas existentes in

patena, aut intra pyxidem, etiam consecrat & censetur velle consecrare particulas existentes intra pyxidem, aut in patena mixtas cum formulis, ut patet; immo existentes extra ambitum aut spatium formalium existentium intra pyxidem, aut in patena, etiam si non fuerint contigua in principio prolationis verborum, nec fiant contigua ante perfectionem prolationis verborum, quia ita, quamvis non contigua cum formulis, existunt per modum comeitibilis intra pyxidem, aut in patena.

DIFFICULTAS XVII.

Vtrum materia consecrationis possit in quavis parua quantitate validè consecrari.

Dificultas haec non procedit de materia partiali existente in totali materia, quia haec partialis materia, quantumvis minor & minor, validè potest consecrari in toto ipso, quia omnes particulae panis & vini consecrati, quantumvis parue sint, consecratae sunt, ut constat ex Trident. iefl. 23. c. 4. & can. 3. & 4. & confablit ex dicendis, sed procedit de materia totali, an haec possit in quavis parua quantitate consecrari.

Circa quam conueniunt Doctores, materiam, quantumvis paruam, si sensu aliquo humano exteriori sentiri possit, consecrari posse, quia ex una parte in ea manet substantia panis aut vini, ut supponimus, & ex altera est sensibilis, ac proinde demonstrabilis ad sensum Pronomine *hoc*.

Est ergo difficultas, An materia, quae ob sui paruitatem nullo sensu exteriori percipi potest, consecrari possit.

Sotus in 4. dist. 9. quaest. vnica, art. 1. Valentia disp. 6. quaest. 2. punct. 2. Henriquez lib. 8. cap. 14. & Adamus q. 2. dub. 2. partem affirmatiuam tenuunt, quia ex vi consecrationis tantum fit, ut loco substantiae patris & vini succedat sub accidentibus eorum Corpus aut Sanguis Christi ergo sub quamvis quantitate, quantumvis imperceptibili per sensus, sub qua sit substantia panis aut vini, validè fit consecratio.

Maior vero in 4. dist. 11. q. 2. Vasquez disp. 171. cap. 2. Suarez disp. 43. sect. 7. & Aegidius dub. 2. partem negantur tradunt, & meritò: quia tunc materia illa non potest Pronomine *hoc* ad sensum exteriorum demonstrari, ergo nequit validè consecrari, quia consecratio fit ex vi demonstrationis & significacionis verborum formæ.

Addimus Primo, id etiam esse verum, quamvis materia, quae sensu exteriori percipi nequit, sit inclusa in vale: quia quamvis tunc possit designari seu demonstrari vas, non tamen ipsa in vale inclusa; quia materia, quae alias praefens exposta sensu nequit ratione sua demonstrari, & est incapax ut demonstretur, non dicitur in continente demonstrari, demonstrato continentre.

Addimus Secundo contra Maiorem, facta scilicet consecratione, v.g. panis, Corpus Christi reueneri sub quamcumque minima parte sub qua possit conferari substantia panis, quamvis panis nullo sensu humano percipi possit (sub qua, quamvis sic imperceptibili, potest ab illo dubio confundari, ut potest substantia non vivens) quia Corpus Christi succedit loco substantiae panis sub eius accidentibus, seu speciebus: ergo quamdiu substantia

tia panis sub illis conservatur, retineretur Corpus Christi. In hoc autem casu species illæ, quamvis sensu humano imperceptibiles seu intangibles, habebunt rationem Sacramenti, quia erunt signum sensibile in alio, nempe in toto a quo se parata fuerunt; & erunt signum sensibile in toto, si ei iterum vniuantur, quod sufficit ad rationem Sacramenti.

Obliguandum est, ut optimè Vasquez contra nonnullos, quod quamvis materia, sensu aliquo humano perceptibilis, consecrabili sit, non tamen possit consecrari nisi ab eo a quo sentiri potest, quia qui non potest sensu aliquo rem aliquam percipere, nequit illam, neque aliquid sub illa. Pronomine *hoc* ad sensum sibi signare & demonstrare, qui Pronomine demonstratio id ad minus denotatur, ut diximus Diffic. xv. Ab eo tamen a quo materia sentitur, potest consecrari, quamvis eam non legit naturaliter, sed tantum supernaturaliter; quia iste potest Pronomine demonstratio *hoc* ut circa eam materiam, quae eam potest sibi signare & demonstrare.

DIFFICULTAS XVIII.

Vtrum materia consecrationis possit in quavis magna quantitate validè consecrari.

Alexander 4. parte, quaest. 10. memb. 4. art. 1. Am. Bonaventura in 4. dist. 10. parte 2. art. 1. q. 4. Bon. Paludanus dist. 11. quaest. 1. art. 3. Angelus v. En. 2. ad charistia 1. num. 25. & alij docent, materiam non possit in quavis magna quantitate validè consecrari. Doctores tamen isti non conueniunt in assignanda magnitudine in qua possit materia validè consecrari, quia Paludanus ait eam magnitudinem esse soli Deo notam; Alexander, Bonaventura & Angelus dicunt, in ea tantum posse consecrari, in qua usi fidelium sit accommodata, & non in maiori; alij vero, in ea tantum magnitudine, in qua secundum ritum Ecclesie consecrari debet.

Id ergo in quo Doctores isti conueniunt, probatur Primo, quia virtus Sacerdotis ad consecrandum, nempe character, & etiam virtus verborum quibus consecrat, est finita, ergo Sacerdos tantum potest operari circa materiam finitam & determinatam, ita ut circa maiorem non possit. Secundo, quia Christus sapientissime se gessit circa institutionem Sacramentorum; ergo credendum est non reliquisse Sacerdotibus potestatem consecrandi materiam in quavis magna quantitate, sed tantum in ea quam exigat usus fiducium, in quem eam potestatem reliquit.

S. Thomas vero quaest. 74. art. 2. Durandus in 4. dist. 1. quaest. 7. Sotus dist. 9. quaest. vnica, art. 2. Dur. Vasquez disp. 171. cap. 3. Suarez disp. 43. sect. 8. Sotus dubio 2. & communiter Doctores docent, materiam possit validè consecrari in quavis magna quantitate, absque termino aliquo, quantum est ex parte magnitudinis, & meritò: quia ex una parte materia consecrationis, quantumvis maior & maior, non definit esse materia, quia panis v. g. quantumvis maior & maior, non definit esse panis, & verba consecrationis possunt accommodate proferri circa quamcumque maximam quantitatem materiae absque limite, quia quamcumque maxima quantitas, quantum est ex se, potest verbis consecrati o-

Sotus.
Valentia.
Henriq.

Maior.
Vasquez.
Suarez.
Aegidius.

consecrationis demonstrari sive una sive pluribus consecrationibus: & ex altera parte ad id non obstar, quod virtus propria & physica Sacerdotis finita & limitata, quia Sacerdos non operatur propria virtute sed Dei, ut minister & instrumentum eius; immo ipse non operatur physicè ad consecrationem, sed solus Deus. (ex quo constat ad primam rationem aduersariorum.) Neque quod potestas consecrandi collata sit in vsum fidelium, obstar ad hoc, quod Sacerdos possit consecrare maiorem materiam quam vslus fidelium exigat, quia si non possit, limitatio hac exposta est mulus & grauius incommodis; quia semper aut ferè semper dubium esset, an possit fieri de novo consecratio, quia semper aut ferè semper est dubium, an formula qua consecrata existunt, sufficient pro fidelibus, & semper esset dubium, an possint consecrari tot vel tot formulae, v.g. an possint consecrari octo, an decem, quia nequit per certi definiti numerus formarum sufficiens ad vsum fidelium. Fuit ergo maximè conueniens, & maxima prudentia in Christo instituta, ut potestas validè consecrandi accommodata fuerit significacioni verborum, ut valor consecra-

tionis non esset tantæ anxietati expositus. Ex quo constat ad secundam rationem aduersariorum.

Sacerdos ergo potest validè consecrare quamcumque magnam molem materia (lacum videlicet vini) etiam si magna pars illius ratione sui non sit moraliter præsens, dummodo secundum aliquam magnitudinem illius sit præsens moraliter, quia tunc non obstat magnitudo, ut nuper dicebamus, neque defectus praesentia aliquarum partium ratione ipsarum, ut diximus Diffic. xv. quia magna moles, sive panis sive vini, cuius aliqua pars est præsens, quamvis reliqua ratione sui sint absentes, potest vere & absolute demonstrari ad sensum Pronomine demonstratio hoc; quia optimè dicimus, hic lacus, hoc flumen, hoc mare. Vnde quando dictum Pronomen dirigitur ad totam molem, falsò dicitur, hoc est vinum, quamvis proxima pars sit vinos, si ferè tota residua moles sit aqua & verè dicitur, quamvis proxima pars sit aqua, si ferè tota residua moles sit vinos: secùs est, si tantum dirigatur ad partem proximam, quia si proxima sit vinos, verè dicitur, hoc est vinum, & falsò si proxima pars sit aqua.

DISPUTATIO III.

De forma Sacramenti Eucharistiae.

DIFFICULTAS I.

Vtrum Christus eisdem verbis gratias egredit Patri, benedixerit panem & vnum, & ea consecraverit.

DIVLVA apud Euangelistas legimus Christum fecisse, quando Eucharistiam instituit, nempe gratias egisse Deo, benedixisse & frigisse panem, & protulisse verba consecrationis.

Est tamen difficultas circa distinctionem & ordinem harum quatuor actionum.

Conuenient Theologi, fractionem panis fuisse actionem distinctam ab alijs tribus, ut ex se patet, & ex modo quo vi distincta ab illis referunt ab Euangelistis, desinent tamen circa alias tres.

Alexander 4 par. quarti 10. memb. 4. art. 2. Durandus in 4. dist. 8. q. 2. Marcellinus in 4. q. 6. ar. 1. Beccan. cap. 21. q. 3. & Theologi Catechismi Pij V. tit. de Eucharistia, docent, Christum eisdem verbis, quibus consecravit panem & vnum, eis benedixisse, ita ut benedictio non fuerit distincta à consecratione, quia verba consecrationis panis & vni sunt benedictio eorum; ergo absque fundamento distinguunt benedictio à consecratione. Quod autem prolatio verborum consecrationis sit benedictio, indicare videtur Paulus 1. ad Corinth. 10. illis verbis: *Calix benedictionis, cui benedicimus, & significare videntur Iustinus in Apologia 2. & Cyprian. de Cœna Domini.*

Armacanus lib. 9. Questionum contra Armenios, c. 5. docet, benedictionem fuisse distinctam à consecratione, non tamen à gratiarum actione; quia Christus gratias egit Deo, ac proinde eam

benedictionem non fuisse panis & vni, sed Dei, quia Deum benedixit, ipsi gratias agendo) quia Lucas cap. 22. & Paulus 1. ad Corinth. 11. pro benedictione, cuius Matthæus & Marcus mentionem faciunt, videntur gratiarum actione.

Sotus vero in 4. dist. 11. q. 1. art. 2. Ianuenius in Sotus. sua Concordia 131. Suarez disp. 58. & Valsquez *Iansenius*, disp. 196. docent, & meritò, gratiarum actionem, Suarez. benedictionem & consecrationem fuisse tres actions inter se distinctas.

Et in primis, benedictionem panis & vni fuisse actionem distinctam à consecratione, satis indicatur in Tridentino sessi. 13. cap. 1. dum dicitur: *Poss Trident. panis vniq[ue] benedictionem se suum ipsius Corpus illis prebere, ac suum Sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est.* quibus Tridentinum significat, Christum post benedictionem panis & vni consecrasse, quia verbis ipsius consecrationis testatus est, si illis suum Corpus & Sanguinem prebere. Id quoque indicatur in Euangeliō, quia in eo benedictio & consecratio narrantur ut distinctæ; quia Matth. 26. dicitur, *Accipit Iesus panem, & benedixit, frigit, deditque discipulis suis, & ait: Accipite, & comedite, hoc est Corpus meum.* quod etiam vslus Ecclesiæ confirmat, quia Sacerdos imitatione Christi consecratur, præmit benedictionem panis & vni antequam consecret. Quamvis ergo consecratio panis & vni etiam sit benedictio eorum, quia consecratio in melius converuntur, nihilominus Christus alia etiam benedictione, distincta à consecratione, panem & vnum benedixit alijs verbis, inuocando videlicet Deum super panem, & eis aliquid boni appreendo.

Deinde gratiarum actionem fuisse distinctam à consecratione, indicatur in Euangeliō, dum iste narratur ut distincta. Et ratione constat, quia